

Työterveyslaitos

TUTKIMUS-
TIEDOTE

Euroopan unionin
osarahoittama

Neuromoninaisuus työelämässä – ratkaisuja työpaikoille kestävien työurien edistämiseksi (NEMO)

Pyydämme sinua osallistumaan Työterveyslaitoksen tutkimushankkeeseen, jossa kehitetään ratkaisuja työpaikoille neuromoninaisuuden huomioimiseen. Hankkeessa haastattelemme työpaikkojen työhyvinvoinnista ja työkyvyn tuesta vastaavia henkilöitä ja selvitämme, millaisia käytäntöjä työpaikoilla on otettu käyttöön neurovähemmistöihin kuuluvien työntekijöiden tueksi. Osallistuminen tutkimukseen on vapaaehtoista.

Miksi tutkimus tehdään?

Neuromoninaisuus työelämässä on vielä varsin vähän selvitetty aihe, ja erityisesti tutkimukseen perustuva käytännönläheinen ohjeistus ja sovellettava tieto puuttuvat työpaikoilta. Neuromoninaisuus tarkoittaa ihmisten välisiä eroja aivojen ja hermoston toiminnassa, mikä näkyy erilaisuutena esimerkiksi aistitiedon käsittelyssä tai asioiden oppimisessa. On arvioitu, että noin 15–20 prosentilla ihmisistä nämä piirteet poikkeavat tyyppillisenä pidetystä, ja usein puhutaankin neurovähemmistöistä. Neurovähemmistöt ovat piirteiltään kuitenkin hyvin moninaisia, mutta usein niihin luetaan esimerkiksi ADHD, autismikirjon piirteet sekä oppimisvaikeudet. Työelämässä nämä erot voivat näkyä haasteina tai vahvuuksina eri tehtävissä.

NEMO-hankkeen tavoitteena on lisätä työpaikkojen osaamista neuromoninaisuuden huomioimisessa sekä valmiuksia huomioida neurovähemmistöjen tarpeet rekrytinnissa ja työn arjessa. Tähän tarvitsemme tietoa sekä työpaikkojen edustajilta että neurovähemmistöihin kuuluvilta henkilöiltä itseltään.

Pyydämme sinua **osallistumaan haastatteluun**. Pyrimme tunnistamaan työpaikoilla jo käytössä olevia hyviä käytäntöjä ja toimintatapoja neurovähemmistöihin kuuluvien työntekijöiden tueksi haastattelemalla neuromoninaisuutta työpaikoillaan jo huomioineiden organisaatioiden edustajia. Haastateltavana saat mahdollisuuden nostaa esiin keinoja, joilla voidaan edistää neurovähemmistöihin kuuluvien henkilöiden työllistymistä, työn sujuvuutta, työkykyä ja kestäviä työuria.

Työpaikkojen haastatteluista ja neurovähemmistöihin kuuluville henkilöille toteutetusta kyselystä saatua tietoa käytetään hankkeen kehittämistyössä, jossa etsitään konkreettisia ratkaisuja ja toimintatapoja työpaikoille. Lisäksi tehdään raportti, tieteellisiä julkaisuja ja julkaistaan verkkomateriaali. Verkkomateriaali tulee olemaan kaikille avoimesti saatavilla oleva sivusto, jossa on tietoa ja työkaluja neuroystävällisten työpaikkojen kehittämiseksi. Tutkimuksen tuloksista viestitään julkisuudessa.

Miten tutkimus tehdään?

Sinua pyydetään osallistumaan tutkimushaastatteluun, koska työhösi kuuluvat organisaation työhyvinvoinnin ja työkyvyn tuen kysymykset. Lisäksi työpaikallasi on otettu käyttöön toimintatapoja neurovähemmistöön kuuluvien tueksi, ja asia on noussut esiin julkisesti esimerkiksi sosiaalisessa mediassa tai seminaareissa. Tutkimusta varten haastatellaan noin 20 henkilöä. Haemme mukaan haastateltavia eri organisaatioista, ja kohderyhmänä ovat henkilöstöhallinnon ja johdon edustajat. Kyseessä on kertatutkimus.

Haastattelu kestää noin 1–1,5 tuntia. Se voidaan toteuttaa joko kasvokkain tai Teams-puhelussa sinulle sopivalla tavalla ja sinulle sopivana ajankohtana. Haastattelu on teemahaastattelu, joka etenee noudattaen löyhästi ennalta valikoitua rakennetta ja aiheita, ja sinulla on mahdollisuus tuoda esiin haluamiasi näkökulmia. Haastatteluun ei tarvitse valmistautua mitenkään. Sitä varten tulisi kuitenkin varata rauhallinen tila, jossa voit olla yksin.

Osallistut tutkimukseen ja suostut haastatteluun ja sen tallentamiseen antamalla suullisen suostumuksen, joka tallennetaan haastattelun aluksi. Vaihtoehtoisesti voit allekirjoittaa erillisen suostumuslomakkeen.

Mitä tietoa kerätään?

Haastattelussa keskustelemme rekrytointikäytännöistä, työn muokkauksista, työn sujuvuuden varmistamisesta, työhyvinvoinnin tuesta, työmatkoista ja työtiloista sekä työyhteisön ja johdon roolista neuromoninaisuuden näkökulmasta. Haastattelu liittyy työpaikan käytäntöihin, eikä arkaluontoisista tiedoista keskustella.

Nimesi ja sähköpostiosoitteesi tulevat tutkijoiden käyttöön. Olemme saaneet yhteystietosi joko julkisilta verkkosivuilta, sosiaalisesta mediasta tai siinä yhteydessä, kun sinua on suositeltu haastateltavaksi. Nimiä ja yhteystietoja ei kuitenkaan käytetä tutkimustietojen analysoinnissa. Haastattelut tallennetaan, kirjoitetaan tekstimuotoon ja niistä poistetaan kaikki tunnistesteelliset tiedot. Raportoimme tulokset siten, ettei yksittäisiä osallistujia tai työpaikkoja ole mahdollista tunnistaa.

Kuka tekee tutkimuksen ja milloin?

Työterveyslaitos toteuttaa hankkeen 1.9.2025–31.12.2027. Haastattelut tehdään kevään 2026 aikana. Työterveyslaitos omistaa kerättävät tutkimusaineistot. Hanke on Euroopan unionin osarahoittama.

Kysyttävää? Ota yhteyttä meihin!

Hanna Keränen
tutkimuksen vastuullinen johtaja
Työterveyslaitos
+358 30 474 2119
hanna.keranen@ttl.fi

Mirkka Vuorento
Haastattelujen yhteyshenkilö
Työterveyslaitos
+358 50 512 6841
mirkka.vuorento@ttl.fi

Tutustu hankkeeseen osoitteessa: ttl.fi/nemo

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Lisätietoa tutkimukseen osallistumisesta ja tietosuojasta

Haluatko osallistua vapaaehtoiseen tutkimukseen

Työterveyslaitos on suomalainen työhyvinvoinnin asiantuntija. Teemme paljon tieteellistä tutkimusta. Sinua on pyydetty osallistumaan tieteelliseen tutkimukseen nimeltä "Neuromoninaisuus työelämässä – ratkaisuja työpaikoille kestävien työurien edistämiseksi (NEMO)".

Tutkimukseen osallistuminen on sinulle täysin vapaaehtoista ja voit kieltäytyä osallistumasta tutkimukseen. Voit myös tutkimuksen aikana milloin tahansa keskeyttää osallistumisen, esimerkiksi jättää haastatteluun vastaamisen kesken. Voit myös perua osallistumisesi tutkimukseen, jolloin sinuun ei olla enää yhteydessä.

Jos keskeytät tai perut osallistumisesi tutkimukseen, käytämme siihen asti kerättyä tietoa tutkimuksessa. Jos haluat, että emme käytä tietojasi tutkimuksessa, voit **vastustaa** henkilötietojesi käsittelyä. Tämä tarkoittaa, että tietojasi ei enää käytetä tutkimuksessa, vaan ne siirretään pysyvään säilytykseen Työterveyslaitoksen arkistoon. Jo tehtyjä analyyseja ei kuitenkaan pystytä peruuttamaan.

Henkilötietojen käsittelyperuste ja siihen liittyvät oikeudet

Tässä tutkimuksessa käsitellään henkilötietoja. Henkilötietojen käsittelyn tarkoitus on tieteellinen tutkimus. Henkilötietojen käsittelyperuste on yleinen etu.

Sinulla on oikeus vastustaa henkilötietojen käsittelyä eli pyytää, että henkilötietojasi ei käytetä tutkimuksessa. Tällöin henkilötiedot siirretään pois tutkimuskäytöstä pysyvään säilytykseen Työterveyslaitoksen arkistoon.

Sinulla on oikeus saada pääsy tietoihin ja tarkastaa itseäsi koskevat henkilötiedot sekä saada tietoista jäljennös. Sinulla on oikeus pyytää tietojen oikaisemista. Sinulla on myös oikeus pyytää käsittelyn rajoittamista. Lisäksi sinulla on oikeus tehdä valitus henkilötietojen käsittelystä tietosuojan valvontaviranomaiselle.

Voimme toteuttaa oikeudet, jos meillä on tarpeeksi sellaista henkilötietoa, josta voimme tunnistaa sinut. Ota yhteyttä tietosuojavastaavaan, jos haluat käyttää henkilötietoihin liittyviä oikeuksiasi.

Lisätietoa tietosuojasta:

<https://www.ttl.fi/tietosuoja/tieteellisten-tutkimusten-ja-kehittamishankkeiden-rekisterien-tietosuoja>

Tietoja käsitellään turvallisesti

Käsitlemme tietojasi lainmukaisesti, turvallisesti ja luottamuksellisesti.

Käytämme IT-palveluntarjoajia, jotka tarjoavat meille tekniset ratkaisut tietojen käsittelyä varten. Henkilötietoja käsitellään kullekin tiedolle soveltuvassa ja tietoturvalisessa IT-palvelussa. Työterveyslaitoksella on sopimus kunkin IT-palveluntarjoajan kanssa ja henkilötietojen käsittelyn ehtoista ja vaatimuksista on sovittu. Käytämme myös palveluntarjoajia, jotka muuttavat äänitallenteet tekstiksi. Saat halutessasi lisätietoa palveluntarjoajista tutkimuksen vastuuhenkilöltä tai tietosuojavastaavalta.

Tutkimustulosten raportointi

Teemme aineistosta raportin, tieteellisiä julkaisuja ja muita tutkimukseen liittyviä julkaisuja kuten tiedotteita. Saatua tietoa käytetään hankkeessa tehtävässä kehittämistyössä sekä verkkomateriaalin kehittämisessä.

Raportoimme tulokset siten, että yksittäisiä osallistujia tai työpaikkoja ei ole mahdollista tunnistaa. Emme anna yksittäistä työntekijää koskevia tietoja työnantajalle.

Aineiston säilytys, luovutukset ja jatkokäyttö

Kansallisarkisto on määrännyt Työterveyslaitoksen tutkimusaineistot henkilötietoineen pysyvästi säilytettäväksi. Tämän vuoksi tutkimuksen päätyttyä säilytämme aineiston ja henkilötiedot pysyvästi Työterveyslaitoksen arkistossa.

On mahdollista, että aineistoa käytetään myöhemminkin tutkimukseen. Aineistoa voidaan luovuttaa myös muille tutkimusta tekeville tahoille lain sallimilla tavoilla. Jatkokäytöstä informoidaan tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan henkilökohtaisesti, Työterveyslaitoksen verkkosivuilla tai muiden tutkimusta tekevien tahojen kautta.

Ota yhteyttä tarvittaessa

Jos sinulla on kysymyksiä tai haluat käyttää henkilötietoihin liittyviä oikeuksiasi, ota yhteyttä tutkimuksen vastuuhenkilöön tai tietosuojavastaavaan. Annamme mielellämme lisätietoja:

Rekisterinpitäjä

Työterveyslaitos
PL 40
00032 Työterveyslaitos
p. 030 4741 (vaihde)

Tutkimuksen vastuuhenkilö

Hanna Keränen, erikoislääkäri
Hoitajanrinne 1
90220 Oulu
p. 030 474 2119
hanna.keranen@ttl.fi

Työterveyslaitoksen tietosuojavastaava

p. 030 474 2429
tsv@ttl.fi
<https://www.ttl.fi/tietosuoja>